

TOVE JANSSONOVÁ

NEVIDITELNÉ
DÍTĚ A JINÉ
PŘÍBĚHY

Přeložil Libor Štukavec
Argo, Praha 2025

TOVE JANSSONOVÁ NEVIDITELNÉ DÍTĚ A JINÉ PŘÍBĚHY

Ze švédského originálu Det osynliga barnet
och andra berättelser přeložil Libor Štukavec.

Ilustrovala Tove Janssonová.

Grafickou úpravu a sazbu provedl Martin Pecina.

Odpovědný redaktor Richard Klíčnick.

Jazyková redakce Dagmar Hartlová

Jazyková korektura Marcela Wimmerová

Technický redaktor Milan Dorazil.

Vydalo nakladatelství Argo,

Milíčova 13, 130 00 Praha 3,

argo@argo.cz, www.argo.cz,

roku 2025 jako svou 5914. publikaci.

Vytiskla tiskárna Akcent.

Vydání třetí, v Argu první.

ISBN 978-80-2557-4812-1

Aktuality o našich titulech můžete

sledovat na www.facebook.com/argo.cz

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod

KOSMAS, sklad: Za Halami 877, 252 62

Horoměřice, tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387

e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit v internetovém
přátelském knihkupectví www.kosmas.cz

Jednoho poklidného dne bez jediného mráčku koncem dubna došel Šňupálek tak daleko na sever, že na úbočích hor ještě ležely zbytky sněhu.

Celý den putoval krajem panenské přírody a po celou dobu nad sebou slyšel křik tažných ptáků.

Také oni se vraceli z jihu domů.

Kráčel zlehka, protože batoh měl skoro prázdný a nic ho netížilo. Užíval si pocitu štěstí, s lesem, počasím i sám se sebou. K včerejšku i zítřku bylo stejně daleko, ale teď mezi břízami svítilo jasně červené slunce a vzduch byl svěží a mírný.

Tohle je večer jako stvořený pro písničku, pomyslel si Šňupálek. Pro novou písničku složenou z jednoho dílu očekávání, ze dvou dílů jarní trudnomyslnosti a ostatní bude jenom bezuzdné veselí, že můžu putovat, užívat si samoty a být v pohodě sám se sebou.

Tu melodii pod kloboukem nosil už řadu dní, ale ještě se ji neodvažoval vytáhnout ven. Musí dozrát a radost z ní musí vyzařovat tak přesvědčivě,

že sotva Šňupálek přiloží harmoniku ke rtům, všechny tóny hned naskočí na správná místa.

Kdyby je vyloudil příliš brzy, mohlo by se stát, že se vzeprou a dají mu písničku jen polovičatou, nebo by mohl taky ztratit chuť a už nikdy by tóny nedal jaksepatří dohromady. Písnička je vážná věc, zvlášť když má být zároveň veselá i posmutnělá.

Dnes večer si byl Šňupálek písničkou jist. Už žila, byla skoro hotová — a lepší, než jakou kdy složil.

Až přijde do muminiho údolí, zahraje ji na zábradlí mostu přes řeku a muminek určitě řekne: „Ta je hezká. Strašně moc hezká.“

Šňupálek se zastavil v mechu a pocítil závan mírné nelibosti. Čeká tam na něj muminek a strašně moc touží. Sedí doma, čeká a obdivuje ho a sám sebe uklidňuje: „Samozřejmě že musíš být svobodný. Ano, musíš se vydat na cestu. Já přece chápu, že někdy musíš být sám.“

A přitom mu oči potemní zklamáním a bezmocnou touhou.

„Ach jo, ach jo,“ povzdychl si Šňupálek a pokračoval v cestě. „Jo, jo, jo! Tenhle skřítek je citlivý až hrůza. Nebudu na něj myslet. Je to milý skřítek, ale zrovna teď na něj myslet nemusím. Dnes večer jsem sám se svou písničkou a dnešní večer pořád ještě není zítřek.“

Za chvíličku se Šňupálkovi podařilo na muminka úplně zapomenout. Začal se ohlížet po pří-

hodném tábořišti, a když kousek dál v lese uslyšel potok, hned se tam vydal.

Poslední červený sluneční paprsek vyhasl mezi kmeny stromů a vystřídal ho jarní soumrak, který se zvolna barvil do modra. Celý les zmodral a břízy se jako bílé sloupy ztrácely stále hlouběji v šeru.

Potok byl dobrý.

Čirý a hnědý si tančil přes chomáče loňského listí a skrz zapomenuté tunýlky ledu, pak udělal odbočku přes mech a po hlavě se řítíl dál malým vodopádem s bílým pískem na dně. Chvillemi zpíval v durové tónině jako komár, chvillemi se snažil znít mohutně a hrozivě, pak si trochou vody se sněhem zakloktal v hrdle a všemu se zasmál.

Šňupálek se v mokrému mechu zastavil a poslouchal.

Ten potok musím do písničky dostat, pomyslel si. Třeba jako refrén.

V tu chvíli se ze splavu uvolnil kámen a změnil melodii vody o jednu oktávu.

To nebylo špatné, pomyslel si Šňupálek nadšeně. Přesně tak by to mělo znít.

Uprostřed najednou jiná tónina — jen tak zničehonic. A vůbec, co kdybych potoku věnoval novou zvláštní písničku?

Vyndal z batohu starý kastrůlek a u vodopádu jej naplnil. Pak šel pod smrky nasbírat dříví na oheň. Les byl mokrý od tajícího sněhu a jarního deště a Šňupálek se musel prodrat až pod hustou

hromadu větví, které polámal vítr, aby našel suché dříví. Natáhl tlapku a v tu chvíli někdo vykřikl, jako šipka se míhl pod větvemi a při úprku lesem pak ještě dlouho naříkal.

„No jo,“ řekl si Šňupálek pro sebe. „Drobo-
tina a tvorečkové všeho druhu v každém keři. To
známe! Zvláštní, že jsou vždycky tak vylekaní. Čím
menší, tím větší třestidlo!“

Vyprostil suchý pařez, posbíral trochu roští
a beze spěchu si postavil v ohybu potoka táborák.
Ten se ihned rozhořel.

Šňupálek byl zvyklý si pro sebe vařit. Druhým
nikdy nevařil, pokud ho nic nenutilo, a o večere
ostatních neměl zájem. Protože všichni trvali na
tom, že se při jídle musí mluvit.

Hosté ještě ke všemu měli zvláštní slabost pro
židle a stoly, a co bylo nejhorší, používali ubrou-
sky.

O jednom bambulovi se dokonce doslechl, že
se k jídlu převléká, ale to byla asi jenom pomluva.

Šňupálek pojídal roztržitě svou řídkou polévku
a pohled mu přitom spočinul na zeleném mechu
pod břízami.

Melodii už měl na dosah, stačilo ji jen chňap-
nout za oháňku. Teď si ale mohl vychutnat to vy-
čkávání, času bylo habaděj a melodii měl pod-
chycenou, ta už mu neuprchne. Nejdřív přijde na
řadu nádobí, potom dýmka a nakonec, až se oheň
promění v řeřavé uhlí a v lese na sebe bude volat

noční zvěř — teprve pak nastane čas na skládání písničky.

Když Šňupálek oplachoval v potoku kastrol, znovu si všiml drobečka. Seděl pod kořenem na protějším břehu a pozoroval ho zpod rozcuchané čupřiny. Oči měl vystrašené, ale se zájmem sledoval každý Šňupálkův pohyb.

Dvě bojácné oči pod chomáčem chlupů. Takové, jaké patří někomu, s kým se nedá počítat.

Šňupálek předstíral, že drobečka nevidí. Přihrábl oheň a nařezal trochu chvojí, aby se mohl posadit. Vytáhl si dýmku a beze spěchu ji zapálil. Vyfukoval k nočnímu nebi hezké obláčky kouře a čekal na svou jarní písničku.

Ta ale nepřicházela. Místo ní Šňupálek cítil pohled drobečkových očí. Sledovaly s obdivem všechno, co dělá, až z toho nakonec začal mít nepříjemný pocit.

Zatleskal tlapkami a sykl: „Kššš!“

Nato tvoreček vyklouzl zpod kořene a bojácně ze sebe vypravil:

„Doufám, že jsem tě nevyděsil! Víím, kdo jsi. Ty jsi Šňupálek.“

A pak zvířátko vlezlo rovnou do potoka a přebrodivo se k němu. Na takového malého drobečka byl potok až příliš široký a voda studená. Zvířátko několikrát ztratilo půdu pod nohama a svalilo se do vody, ale Šňupálek byl tak nemile dotčen, že ho ani nenapadlo přispěchat mu na pomoc.

Nakonec se s drkotajícími zuby na břeh vyškrábalo cosi zbědovaného a vyzáblého a řeklo:

„Ahoj! Jsem moc rád, že tě potkávám.“

„Ahoj!“ odpověděl Šňupálek chladně.

„Můžu se ohrát u tvého ohně?“ pokračovalo zvířátko a celá mokrá tlamička se mu rozzářila. „Představ si, že budu Ten, komu se poštěstilo sedět u Šňupálkova táboráku! Na to nikdy v životě nezapomenu!“

Drobeček se přišoural blíž, položil tlapku na batoh a zašeptal slavnostně:

„Tady máš svou foukací harmoniku? Tam uvnitř?“

„Jo,“ odpověděl Šňupálek nepříliš vlídně.

Jeho samotářská melodie byla tatam — to správné naladění přišlo vniveč. Skousl dýmku a upřel pohled mezi břízy, ale stromy neviděl.

„Nedej se rušit,“ vyrazil ze sebe drobeček nevinně. „Myslím — jestli chceš hrát. Nedovedeš si

představit, jak toužím po hudbě. Ještě jsem žádnou neslyšel. Ale o tobě jsem slyšel. Ježek, klouček a moje maminka vyprávěli... Klouček tě dokonce viděl! Ano, nemáš zdání... tady se tak málo děje... A my si tak toužebně přejeme...”

„Jak ty se vlastně jmenuješ?“ zeptal se Šňupálek. Večer byl tak jako tak zkažený, a tak mu přišlo jednodušší něco říct.

„Jsem tak malý, že ani jméno nemám,“ odpověděl drobeček horlivě. „Představ si, že se mě na to ještě nikdo nikdy nezeptal. A najednou přijdeš ty, o kterém jsem tolik slyšel a koho jsem tolik toužil uvidět, a zeptáš se mě na jméno. Co myslíš — třeba by to šlo —, neobtěžovalo by tě moc, kdybys mi nějaké jméno vymyslel? Co by patřilo jenom mně a nikomu jinému? Ještě dneska večer?“

Šňupálek něco zabručel a stáhl si klobouk přes oči. Nad potokem přeletělo cosi s dlouhými špičatými křídly a v hloubi lesa smutně a táhle zavolalo:

„Ju-jú, ju-jú, ty-tú...”

„Když někoho příliš obdivujeme, nemůžeme být doopravdy svobodní,” řekl Šňupálek najednou. „To vím.”

„Já vím, že všechno víš,” přikývl maličký a přikradl se ještě blíž. „Vím, že jsi všechno viděl a každé tvé slovo je pravda, a já se budu pořád snažit, abych byl stejně svobodný jako ty. A teď jdeš domů do muminího údolí, aby sis odpočinul a uviděl známé... Ježek říkal, že když se muminek probudil ze zimního spánku, hned se mu po tobě začalo stýskat... Není to krásné mít někoho, komu se stýská a pořád čeká a čeká?”

„Přijdu, až se mi bude chtít,” vybuchl Šňupálek. „Třeba nepřijdu vůbec. Třeba půjdu úplně jiným směrem.”

„Aha. To ale bude muminek smutný,” poznamenal drobeček.

Začal teplem od ohně osychat a jeho kožíšek byl zepředu světle hnědý a hebký. Znovu štouchl do batohu a zeptal se opatrně:

„Nemohl bys třeba... Tolik jsi toho procestoval...”

„Ne,” odsekl Šňupálek. „Teď ne.” A rozhořčeně si pomyslel: Proč si nemůžu nechat své toulky jenom pro sebe?! Copak nechápou, že když o nich musím vyprávět, tak si je zkazím? Všechno je pak pryč, a když si chci vzpomenout, jaké to bylo, vzpomenu si jenom na své vyprávění.

Dlouho bylo ticho a pak se znovu ozval noční pták.

Drobeček se zvedl a tenkým hlasem se rozloučil:

„No tak já půjdu zase domů. Ahoj!“

„Ahoj, ahoj,“ odpověděl Šňupálek. Rozpačitě se ošil a dodal: „Poslyš! Ještě k tomu jménu, cos chtěl. Mohl by ses jmenovat Tydlitú. Tydlitú, chápeš, s veselým začátkem a smutným ú na konci.“

Zvírátko zůstalo stát a jen na něj zíralo, oči mu v záři ohně žlutě svítily. Promýšlelo své jméno, vychutnávalo je, naslouchalo mu a celé se v něm uvelebilo. Pak obrátilo čenich k nebi a tiše své nové jméno zapísklo, ale tak smutně a procítěně, že Šňupálkovi přeběhl mráz po zádech.

Nato drobečkův hnědý ocásek zmizel ve vřesu a všude se rozhostilo ticho.

„No nic,“ řekl si Šňupálek, zašlapal oheň a vyklepal dýmku. Pak vstal a zavolal:

„Haló! Vrať se!“

Les však mlčel.

„Ach jo,“ posteskl si Šňupálek. „Pořád přece nemůžeme být samá přívětivost a družnost. Na to prostě není čas. A jméno nakonec má, tak co.“

Posadil se, poslouchal potok a ticho a čekal na svou melodii. Ta však nepřicházela. Hned mu bylo jasné, že se odstěhovala tak daleko, že ji už nedokáže zachytit. Možná nikdy. Jediné, co mu v hlavě uvízlo, byl drobečkův horlivý a stydlivý hlas, který bez ustání mluvil, mluvil a mluvil.

Takoví by měli být doma u maminky, povzdechl si Šňupálek nahněvaně a hodil sebou zády na chvojí. Za chvíli se posadil a zavolal do lesa znovu. Dlouho naslouchal, zda se někdo neozve. Pak si stáhl klobouk přes čenich a pohroužil se do spánku.

Příštího rána pokračoval Šňupálek v cestě. Byl unavený a ve špatné náladě. Spěchal na sever, neohlížel se napravo nalevo a pod kloboukem neměl ani nejmenší náznak nějaké melodie.

Nemohl myslet na nic jiného než na drobečka. Pamatoval si každé slovo, které řekl, a všechno, co mu řekl on sám, a pořád si to opakoval. Až se mu udělalo nevolno a připadal si tak malátný, že se musel posadit.

Co to se mnou je? pomyslel si Šňupálek, podrážděný a zmatený. Něco podobného se mi ještě nestalo. Určitě jsem nemocný.

Vstal, šel pomalu dál a znovu si začal vybavovat všechno, co mu drobeček řekl, a všechno, co mu sám odpověděl.

Nakonec se to už nedalo vydržet. Pozdě odpoledne udělal čelem vzad a vydal se na zpáteční cestu.

Za chvíli se cítil lépe. Kráčel stále rychleji, klopyl a běžel. Písničky mu poletovaly kolem uší, ale neměl čas je chytat. K večeru se opět ocitl v březovém lese a začal volat.

„Tydlitú!“ křičel. „Tydlitú!“

Noční ptáci se probudili a odpovídali „ty-tú, ty-tú“, drobeček se však neozval.

Šňupálek chodil křížem krážem, hledal a volal až do soumraku. Na jedné mýtině vyšel nový měsíc. Šňupálek se zastavil a díval se na něj celý popletený.

Měl bych si něco přát, napadlo ho. Vždyť je novoluní.

Užuž si přál totéž, co vždycky — novou písničku nebo někdy také nové cesty.

Najednou se ale rozhodl jinak a řekl:

„Chci, aby tu byl Tydlitú!“

Pak se třikrát otočil kolem dokola, přešel mýtinou do lesa a pak ještě přes hřeben. V křoví cosi zapraskalo, cosi světle hnědého a rozčepýřeného.

„Tydlitú!“ zavolal Šňupálek dlouze. „Vrátil jsem se, chtěl jsem si s tebou popovídat.“

„No ne! Ahoj!“ řekl drobeček a vykoukl z křoví. „To je prima, aspoň ti ukážu, co jsem udělal.“

Jmenovku! Podívej! Mé vlastní nové jméno, co bude viset nade dveřmi, až si opatřím vlastní dům.“

Drobeček zvedl kousek kůry s vyrytým jménem a pokračoval důležitě:

„Hezké, že! Všichni to obdivují.“

„Moc hezké!“ pochválil ho Šňupálek. „A budeš mít vlastní dům?“

„No určitě!“ odpověděl drobeček s rozzářenou tváří. „Odstěhoval jsem se z domova a začal doopravdy žít! Je to nádhera! Víš, dokud jsem neměl žádné jméno, jen jsem se porozhlížel a jen tak si věci zkoušel, události kolem mě poletovaly, někdy byly nebezpečné, jindy ne, ale nic nebylo opravdové, chápeš?“

Šňupálek se pokusil něco říct, ale drobeček hned pokračoval:

„Teď jsem to já, skutečná osoba, a všechno, co se stane, něco znamená. Nestane se to jen tak všeobecně, stane se to mně a já jsem Tydlitů. A Tydlitů vidí věci tak, nebo onak — chápeš, co chci říct?“

„Jistěže chápu,“ přisvědčil Šňupálek. „Mám radost.“

Tydlitů přikývl a znovu začal s čímsi štrchat v křoví.

„Víš co?“ ozval se Šňupálek. „Já muminka přece jen navštívím. Mám skoro dojem, že se mi po něm trochu stýská.“

„No ne!“ odpověděl Tydlitů. „Po muminkovi? No ovšem.“

„A jestli máš chuť, mohl bych ti něco zahrát,“ pokračoval Šňupálek. „Nebo vyprávět příběhy.“

Drobeček vykoul z křoví a opakoval:

„Příběhy? No ovšem. Třeba dneska večer. Ted' mám zrovna trochu naspěch — jistě mi promineš...“

Světle hnědý ocásek vklouzl do vřesu a na několik okamžiků zmizel. Pak se kousek dál vynořily tvorečkovy uši a ten vesele zavolal:

„Ahoj! A pozdravuj muminka! Musím si pospíšet a rychle žít, ztratil jsem tolik času!“

A v mžiku byl tentam.

Šňupálek se poškrabal na hlavě.

„No ano,“ řekl. „Tak to tedy je.“

Lehl si do mechu na záda a díval se do jarního nebe, které bylo nahoře jasně modré a nad vršky stromů zelené jako moře. Kdesi pod kloboukem se mu začala klubat písnička. Písnička z jednoho dílu očekávání, ze dvou dílů jarní trudnomyslnosti a v ostatním se skrývala bezuzdná radost, že je sám.

